

llibertat

portaveu del centre republicà federal

MATARÓ, 13 de desembre de 1930 ♦ REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Rambla Castelar, 40 ♦ Any 1 ♦ Núm. 15 ♦ PREU 20 CÈNTIMS

el camí de la normalitat

Ja s'ha esvaït, esclaus, altra vegada, l'esperança de vostra redempció... Retorna la promesa enganyadora i el joc fictici de les eleccions. Les veus esporuguides, les ombres macilentes, de vostres capatassos, s'han deixondit al crit conjurador, que a dintre Espanya ha pervertit els homes i ha desvetllat als morts...

Poseu-vos en filera una altra volta; recolliu novament vostre dogal; faixeu el vostre pit amb la corretja, i arri, altre cop, la bèstia del treball!

Arrossega vassall la gran carcassa... Per un esclau com tú, no és pas feixuc el pes de tota aquesta podridura, que tufeja a un passat de senectud.

Si els carreters et van lligant les rendes, i el cop de tralla sents que et peta ardit, ajup el front masell, i fes ta via, content del teu destí.

Branda el teu cos vençut per la fatiga; deixa que la suor i el fil de sang, degoti per on passes, la vergonya, i et llisqui cara avall...

T'has deixat fermà al carro una altra volta. Canta alegroi i fes el camí enllà. Si fins ahí et restava l'esperança, d'aconseguir la teva llibertat, ara, esclau, dintre poc, irredimible, faràs la via, pels camins legals...

les campanyes religioses

Dies enrera publicàvem en aquestes mateixes pàgines un article, en el qual remarcàvem la manera poc escrupulosa en què és feta per certs elements catòlics la lluita contra el que ells diuen que atempta la moral i la societat humana. Nosaltres, que discrepem del tot amb les teories que prediquen aquests bons pastors, censuràvem i combatíem obertament la seva manera d'actuar. Avui, tenim ocasió de tornar a parlar d'aquest tema, la importància del qual no és pas necessari fer ressaltar.

Es el cas que un amic nostre ens escriu des de Crevillente, on es troba accidentalment, i ens diu en la seva lletra que en aquella població la *plaga moralista* també hi fa de les seves. Actualment, i «en ocasió de acudir a honrar la Patrona de España, en estos días memorables, (i tan memorables!) s'ha celebrat una tanda de conferències que, en solemne novenario, han estat donades per un tal P. Jesús Simon, S. J., amb la santa i sagrada intenció d'orientar cristianament al poble de Crevillente.

Tenim al davant, ara mateix, una fulla de color rosa, en la qual, ultra invitar als bons crevilletencs a *orientar-se*, hi ha detallats els temes de les conferències. No ens exposarem a enumerar-los tots, ni molt menys parlar del que ha predicat el ja dit sacerdot, perquè considerem que acabariem la paciència del lector. Hem de dir, només, que n'hi ha «per sucari-hi pa», com vulgarment es diu.

Abans de tirar endavant, però, hem de dir i repetir que nosaltres no combatem ni combatem mai, que dintre una es-

glésia es prediqui la doctrina cristiana o es resin les lletanies. El que sí que no volem deixar passar per alt, és que amb l'excusa de la religió es diguin mil fàctics dels que no pensen a la seva manera i que es calumniï amb una gratuïtat que només ells en són dipositaris, al primer desventurat que els passa pel cap.

Vegeu que sempre, o quasi sempre que parlem de la mala fe d'algú, ho fem mostrant algun exemple. Doncs bé. Tornant a les conferències de Crevillente—i avui parlem d'aquest poble, com podríem parlar exactament de molts altres—, el passat dia 2 de desembre, va ésser desentrotllat pel predicador el tema «*Los diarios impíos, grandes enemigos de España y de la religión de nuestros antepasados*». Amb una eloqüència perfectament jesuítica—de jesuïta, no de Jesús—començà a rebentar tota la premsa liberal d'Espanya, puntualitzant *El Sol*, *El Heraldo de Madrid* i altres, fent veure com eren un obstacle per la vida espanyola i uns *enemigos de la patria*.

Nosaltres denunciem al tal predicador per difamació de la premsa, acusant-la d'enemiga d'Espanya. Que aquest senyor prediqui que aquells diaris són contraris a la *religión de nuestros antepasados*, encara pot passar, però allò de *enemigos de la patria*, ja ens dirà aquest sant varó, si es refereix a la nostra pàtria amb tota la seva plenitud o a la pàtria feligresa del *Sagrado Corazón de Jesús*.

Nosaltres, per altra part, si tingués raó aquell *padre*—que no en té—demandariem que es suprimissin «aquells obstacles» que poguessin dificultar la marxa del país, puix entenem que per damunt de tot, està el bé i la tranquil·litat del poble.

No cal dir que amb un novenari de sermons, hi havia temps per a parlar de tot, i el dia 5 va tocar el rebre al cine-

ma, *como gran desmoralizador de la sociedad*. Aquest dia sí que en va dir de fresques. En síntesi, exposà que al cinema no s'hi va per les pel·lícules, sinó pel que es fa estant a les fosques. I afegí que si algú hi havia que no hi anava per això de la foscor, era aquell que després feia «tíms» i robatoris, perquè tot això aprenia al cinema. Heus ací com aquest predicador està més enterat que nosaltres. No sabem si aquest senyor, com nosaltres, parla amb exemple. Volem remarcar, però, que el propietari de la sala de Cinema de Crevillente, és el president del Centre Republicà d'Esquerra d'aquella localitat. I que per part del tal predicador hi havia molt d'interès en insistir que els ciutadans deixessin d'assistir a les projeccions d'aquella sala, «que va contra la moralitat del poble i és una escola de perversió»—paraules textuals—. En fi, tot això ha provocat la indignació dels ciutadans d'aquell poble que tots, qui més qui menys, llegeixen la seva premsa i han anat a passar l'estona al cinema, puix es consideren, i amb raó, injuriats pel predicador del novenari.

Per la nostra part, no volem fer més llarg aquest comentari que algú s'apressarà a tiollar d'«irreverent». Sols volem fer conèixer aquests fets als nostres lectors; fets que no vénen a fer res més sinó a refermar les nostres conviccions i a demostrar la necessitat urgent d'anar a la laïcització de l'Estat, i, precisament, en defensa de la veritat i de la moralitat pública, en nom de la qual segurament parlava aquell seràfic predicador.

J. CASES I BUSQUETS.

l'estat civil del laïcisme

Carles Cardó, pvre., un dels homes dels quals s'acostuma dir que malgrat llur uniforme de cos i d'ànima, és un home liberal i noble, per consideració a una petita concessió que en el terreny del pairalisme en més d'una ocasió ha deixat anar, ha publicat suara un article que és un cant d'irrevència religiosa a la mort laica; a la mort sense els productes que espendeix ell i els seus col·legues d'uniforme negre.

L'article, nosaltres l'hem llegit en una publicació típica de misèria mental d'un poble de la costa, de la categoria si fa o no fa de «fulla dominical amb anuncis». Ignorem per tant si el canonge-periodista, tan amic de discutir amb homes d'esquerra, s'ha vist obligat a cercar un lloc mig amagat per aventurar els seus pensaments, o si efectivament, el nostre home l'ha publicat en el rotatiu catòlic que es publica a Barcelona sota els auspicis del color de rosa. En ambdós casos, el fet val la pena de comentar-lo perquè quan comencem a tenir les orelles plenes de paraules de comprensió i de tolerància que és el mot d'ordre dels nostres homes d'esquerra, en el precís moment d'entrar en contacte amb gent interessada pel catolicisme, es produeix sempre, inequívocament, el raig de coses de l'altra banda.

El motiu que ha tingut el prevere Cardó, ha

estat ben senzill, tanmateix: una esquila laica apareguda a «La Publicitat». Després de fer diverses consideracions referents a la mort que ell considera com la negació més punyent del laïcisme, perquè—sempre segons ell—és impossible, àdhuc sense voler, defugir el sentiment religiós que representa el deixar de respirar i ho fonamenta amb raons de tant de pes com el fet de tothom es treu la gorra o el barret quan passa un mort, es dirigeix als seus amics de «La Publicitat» pregant-los amb tota benevolença que no portin la seva neutralitat per «zones tan perilloses».

Sobre els comentaris que fa, referents a la mort, si els haguéssim de comentar, esperaríem en una ocasió d'haver-hi al menys tres o quatre festes seguides, per a no haver de perdre temps. Ens dol que els homes més autoritzats per a discutir temes de pura filosofia religiosa, adoptin sempre o gairebé sempre, el to de sermonet de capellà rural, i és per això que considerem que s'ha de tenir un temps molt desvagat per intentar discutir-los la més petita afirmació.

Ens interessa, però, recollir aquest prec *benèvol* que segurament per no desmerèixer a tot allò de «liberal» que està acostumat a sentir-se, ha adreçat en demanda de negar estat civil, de ciutadania, a una senzilla manifestació de laïcisme. Es a dir que el prevere Cardó, reconegut com un home dels més liberals entre els catòlics catalans, nega el dret de la mort laica, precisament contra les lleis del país que amparen al ciutadà. Nega l'estat civil del laïcisme amb un aire de perdonavides, quan es afirma per la pròpia voluntat i amparat per les lleis de la nació.

Això és la ressurrecció de l'esperit de Torquemada, sense llur violència de forma, però en el fons més cruel, contra la llibertat de cultes ja massa esmicolada en aquest desgraciat país, i sobretot quan estem ja sords d'escoltar que en qualsevol ocasió política és possible de reunir-se gent d'oposades tendències, amb programa mínim. Estem segurs que aquestes unions són possibles de aguantar fins al límit de concretar: una esquila senzilla qualsevol, pot produir la ruptura. Perquè si els amics del prevere Cardó poden demanar que *La Publicitat* no trenqui la neutralitat publicant esqueles laiques, els de Nicolau d'Oliver o Carles Soldevila, o de Domènec de Bellmunt, poden demanar que la neutralitat del diari impideix la publicació d'articles, notes i esqueles de caràcter religiós i estaran en paus.

Estaran en paus, els que encara creguin en la convivència. Els que no n'esperem res de profit per la causa de tots plegats, no. No sé si recordeu l'article que Jeroni de Moragas va publicar en el *Diari de Mataró*, ja fa temps, en el qual amb una insolència que raillava al desvergonyiment, llençava tot el seu furor catòlic sobre Rovira i Virgili, perquè l'il·lustre director de *La Nau* comentava a la seva manera les festes de la Setmana Santa que celebren els catòlics. Doncs, bé: en totes les ocasions, dins les quals tot allò de la cordialitat i de la tolerància hauria d'afirmar-se, recollíreu sempre les mateixes escames. Jo no crec amb la tolerància d'un catòlic pel sol fet de venir a passeig amb mi, sinó després d'haver discutit precisament de religió. Es aquí i allà on s'ha de manifestar la comprensió i la tolerància: tot el demés són motius que cal tenir en compte secundàriament.

Nosaltres no estariem en paus demanant això, perquè situats en el lloc que ens deparen les lleis del país, considerariem aquestes escames com un atemptat i una vulneració a la llei que ens fa iguals davant del país en matèria religiosa. I per tant, demanariem que aquestes escames no es poguessin fer impunement, de la manera que impunement no es pot mancar a cap més de les lleis que regulen la seguretat del cos. Però vivim en un país on malgrat i que pràcticament els catòlics hi són en minoria, un lligam social d'hipocresia fa que així i tot, puguin fer tot el que els plagui, i per tant és inútil tot. La nostra única protesta és la de trobar, gràcies a Déu, publicacions prou lliures per a poguer-les estampar, escapades dels seus dominis.

CARLES DE MATARÓ.

